

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

70 let v Argentini

Leto LXXVII | 19. marca 2018 - Buenos Aires, Argentina | Št. 2

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

PRI ZAMEJSKIH SLOVENCIH

V okviru potovanja v Slovenijo ob priliki seje Sveta Vlade za Slovence po Svetu sva predstavnik argentinskih Slovencev, Jure Komar in Mariana Poznič, obiskala rojake v zamejstvu z namenom, da utrdimo medsebojne vezi.

Veliko imamo z njimi skupnost, čeprav ne delimo okoliščin in težav, ki jih oni kot uradno priznana etnična manjšina doživljajo v tuji državi. A prav tako kot pri nas je tudi v njih živa velika ljubezen do slovenstva in trud za ohranjanje te zavesti. Tudi oni delujejo organizirano in pripravljajo številne kulturne dejavnosti v slovensščini. Biti zaveden Slovenec v tujini ni nekaj samoumevnega, zahteva truda in dela.

Zamejska Koroška,
ponedeljek 19. februarja.

Na obisk v Celovec naju je povabil Franc Kelih, direktor Celovške Mohorjeve družbe. Leto in pol je že minilo od takrat, ko je skupaj z bratoma Andrejem in Marjanom Wakonigom obiskal našo skupnost. Ob tisti priložnosti je na takratnem Slovenskem dnevu Mohorjeva družba naši skupnosti posvetila dragocen knjižni dar.

Pot nas je peljala skozi mejni prehod Ljubelj. Ista pot, ki so jo v maju 1945 prehodili naši predniki ko so zapuščali svojo drago domovino. Tokrat je bila pokrita s snegom, prevozili smo jo v udobnem avtomobilu.

Po koroških poteh nas je spremljala Ivanka Starman Kronawetter, poklicna turistična vodnica, ki te kraje izjemno dobro pozna. Prav tako dobro pa pozna tudi zgodbo Slovencev, ki so v teh krajih preživeli usodna poveljna leta.

Prvi del obiska smo posvetili Vetrinju. Vetrinjsko polje, samostan in v tamkajšnja cerkev Marije v nebesa vzete so bili priče najtežjih doživetij, kar jih človek sploh premore. In prav tam se je v naših prednikih rodila trdna volja, da se pred usodo ne bodo uklonili. Odločitev, da si bodo bodočnost kovali sami, najsi bo še tako neznana in črna.

V tej cerkvi, v kateri so v težkih mesecih 1945 dan begunci dan in noč neprekinjeno molili, najdemo tudi dve pomembni plošči. Prva je vzdana ob glavnem oltarju, besedilo v latinščini se glasi: Hvaležni slovenski begunci iz prekomorskih dežel so v čast blažene Device Marije prispevali del za obnovo te cerkve, spominjajoč se tukaj leta 1945 v roke sovražnikov izdanih bratov.

Druga stoji na simboličnem nagrobnem spomeniku pred vhomom v Bernardovo kapelo: "Naša rešitev, o Marija, je v tvojih rokah!" so molili v junijskih dneh 1945 slovenski begunce v tem svetišču. Njihova prošnja je bila uslišana. Zdravnik dr. Valentin Meršol je v sodelovanju s kanadskim majorjem Paulom H. Barrejem 4. junija 1945 na vetrinjskem polju preprečil, da bi britanske vojaške oblasti izročile okrog 6000 civilnih beguncev njihovim zasledovalcem, in jih tako obvaroval gotove smrti. Preživeli begunci in njihovi potomci izrekamo Mariji srčno zahvalo za rešitev in se hvaležno spominjamo rešiteljev. Junij 2004."

Sledil je obisk krajev, ki so nekaj stoletij prej prav tako bili priče pomembnim dogodkom za slovenski narod. V bližini Celovca stoji Gosposvetsko polje z vojvodskim prestolom in cerkev Gospe Svete. To so kraji karantanskih Slovencev, kraji pomembnih običajev ustoličevanja vojvodov in prvih oblik demokratičnega življenja.

Od tam smo se podali na ogled samega središča Celovca s stolnico, nato pa v poslopje Mohorjeve družbe, center življenja založbe. Ogledali smo si prostore in obiskali tudi uredništvo tednika Nedelja, kjer nas je sprejela nova urednica Mateja Rihter. Pred vrnitvijo v Ljubljano smo obiskali še dijaški "Slomškov dom", tam sta nas sprejeli vzgojiteljici Martina in Marija in nam pokazali prostore, kjer so dijaki nastanjeni ter nam povedali o njihovih dejavnostih.

Gostitelj Franc naju je že kar pozno zvečer po

zasneženih poteh zapeljal nazaj v Ljubljano. Poslovlili smo se z namenom, da tudi vnaprej utrjujemo medsebojne slovenske vezi.

Gorica in Trst,
četrtek in petek, 22. in 23. februarja.

V četrtek ob 18:30. uri je bilo v Gorici napovedano odprtje razstave "Rojstvo novih domovin". Razstavo in istoimensko knjigo o bogati ustvarjalnosti slovenskih beguncev v taboriščih v Avstriji in Italiji so pod okriljem NUK in Rafaelove družbe pripravili Helena Janežič, Helena Jaklitsch in Lenart Rihar. V prostorih NUK je bila na ogled v oktobru in novembru 2017, do konca marca 2018 bo pa zdaj gostovala v prostorih kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

Odprtje te razstave je bil povod, da sva bila kot potomca ljudi, o katerih knjiga in razstava govori, Jure Komar in jaz povabljeni še v ta konec zamejske Slovenije.

Iz Ljubljane sva se v mrzlem četrtekovem opoldnevu odpeljala proti Gorici. Poleg snega in za naše pojme kar hudega mraza naju je ob prihodu v primorske kraje sprejela tudi prava burja, zaradi katere je bila avtocesta za tovornjake kar zaprta! Kljub temu sva srečno pripeljala do Gorice, kjer nas je sprejela novinarka Erika Jazbar, najina gostiteljica v Gorici.

Urice pred odprtjem razstave je izkoristila, da nama je vsaj na hitro razkazala svojo Gorico. Ljubezen do rodnega kraja je Erika izkazala že s tem, da je kot so-avtorica izdala knjigo "Gorica, Vodnik po mestu in po sledovih slovenske prisotnosti" (Goriška Mohorjeva družba, 2008). Jasno torej, da natančno pozna vsak kotiček tega lepega mesta!

Med drugimi znamenitostmi nama je pokazala Spominski park, v katerem so "neznanci" leta 1944 razstrelili neoklasicistični tempeljček iz leta 1929, postavljen v spomin na padle, ki so se borili za to, da bi Gorica prešla pod Italijo. Čeprav avtorji tega atentata uradno nikoli niso bili razkriti, je po vsej verjetnosti šlo za primorske domobrance. Razstreljenega spomenika nikoli niso restavrirali, razvaline še danes ležijo razmetane v parku. Pokazala nam je tudi kraj, kjer je v predvojnih časih Milan Komar urejeval Goriški list.

Točno ob uri odprtja razstave smo se vrnili v Kulturni center Lojze Bratuž. Zbrani publiki je razstavo predstavila Helena Janežič. V svojem nagovoru je opisala življenje poveljnih beguncev v taboriščih v Avstriji in predvsem v Italiji in se osredotočila na njihovom

delovanju na področju kulturne ustvarjalnosti in šolstva, saj so že nekaj dni po prihodu v taborišča tam ustanovili osnovno šolo in slovensko gimnazijo. V taboriščih so prirejali številna predavanja, tečaje, gledališke predstave in nastope odličnih pevskih zborov. V razstavi si je publika lahko ogledala fotografije in razne predmete iz teh časov, poleg 16 osebnih zgodb beguncev. Kot potomca teh ljudi sva navzoče pozdravila tudi argentinska gosta.

Videti je bilo, da je bila publika ganjena nad ogledom razstave in pripovedovanjem avtorice. Gostitelji so pripravili pogostitev za vse navzoče in tako sva tudi tuja gosta imela priložnost spoznati tamkajšnje Slovence.

Sledila je pa še družabna večerja v slovenski gostilni Alla luna, kjer smo ob odlični postrežbi klepetali z gostitelji, avtorji razstave in člani goriške in tržaške skupnosti. In ker smo končno le bili tudi v latinskem okolju, smo večer zaključili kar pozno še ob sprehodu in pijači v centru Gorice.

Za nočitev je bilo poskrbljeno v lepi turistični gostilni Vogrič v Števerjanu.

Petek je bil namenjen Trstu. Na poti tja smo si ogledali še nekaj slovenskih vasi in se ustavili v Doberdolu, prizorišču hudih bitk v Prvi svetovni vojni, zaradi katerih je znan kot "slovenskih fantov grob". Oj, Doberdob!

Bližali smo se Trstu, pred svetiščem Marije, Matere in Kraljice nas je že čakal Ivo Jevnikar. In spet znana tržaška burja! Najprvo smo si ogledali moderno svetišče z veličastnim razgledom na tržaški zaliv. Sledil je ogled stare cerkvice na Repentabru, s prav tako lepim razgledom na okolico.

Za tem smo si ogledali center mesta, Narodni dom in stolnico Sv. Justa (ki je bila žal zaprta), vedno v spremstvu močne burje. Ivo nam je pa opisoval znamenitosti mesta in slovensko prisotnost v teh krajih.

Pred odhodom v Ljubljani je bilo na vrsti še domače kosilo v slovenskem agroturizmu Žbogar na Krasu.

V Trst sem se sama vrnila še v ponedeljek, 26. marca, in sicer na pogovor v Peterlinovi dvorani v organizaciji Društva Slovenskih Izbražencev o sedanosti slovenske skupnosti v Argentini.

Za konec še zahvala gostiteljem-prijateljem iz Celovca, Gorice in Trsta. Opisana srečanja so bila namenjena povezovanju naših skupnosti, vsi bomo tudi v bodoče delali za to, da se bomo v tej povezanosti vsi bogatili!

Mariana Poznič

PREMIER MIRO CERAR ODPSTOPI

Zadnja sredo (14. marca) je prinesla odstop premiera Mira Cerarja. Že dejstvo, da je bila izjava napovedana za 22. uro, je vzbujalo sum, da je situacija resna, in to se je potem samo še potrdilo. Odzivi so mešani, nekateri pravijo, da je vrgel puško v koruzo, drugi, da se je za ta korak odločil prepozno, tretji so že v pripravi na volitve in jih te poteze niti ne ovirajo.

Cerar je sinoči dejal: »Spoštovane državljanke in državljani, oblast vračam v vaše roke. Odločil sem se, da podam državnemu

zboru svojo odstopno izjavo. To odločitev sem sprejel, ker je treba vedeti, kaj je prav in kaj narobe. Gre za odgovornost, ki jo sprejemam in odločitev, ki bi jo v taki situaciji moral sprejeti vsak zaupanja vreden politik. Na volitvah boste vi, spoštovane državljanke in spoštovani državljani, in samo vi tisti, ki boste sodili o tem, kaj je prav in kaj narobe in kdo si zasluži vašo podporo.«

Kot je pojasnil, je bila kaplja čez rob odločitev vrhovnega sodišča o razveljavitvi refe-

renduma o drugem tiru. Toda, roko na srce, nabralo se je tudi drugih črnih oblakov, tako stavkovni val kot nespoštovanje arbitražne odločitve, kot težave z izplačili tožb hrvaškimi varčevalcem, kot tudi zdravstvena reforma, da o pritiskih s strani lobijev ne govorimo.

Premier je poudaril, da je njegovo bistveno sporočilo, da mora država »ostati na pravi poti, da ne smemo popustiti tistim starim silam, ki jih predstavljajo tako imenovane stare etablirane stranke bodisi v opoziciji bodisi v koaliciji, ki jim enostavno ni mar za razvoj, ki se sprenevdajo, ki govorijo eno, delajo pa drugo.«

Tako je končno zadeve poimenoval s prvim

imenom. Novinar in zgodovinar dr. Jože Možina pravi, da je bil tudi sam problem. »Verjetno je premier Cerar ugotovil tudi to, da so ceno za napake znotraj koalicije plačeval predvsem SMC, medtem ko si je Erjavec z Desusom pa tudi Židan po pilatovski umival roke. Če pogledam konkretno, TEŠ 6 je zgodba SD, zavezana arbitražna je zgodba predvsem Erjavca, ki se v normalnih demokratičnih deželah sploh ne bi pojavil na volitvah. Zdi se mi, da je prav arbitražna eden pomembnih vzrokov, da se je Cerar umaknil.«

Tanja Dominko | vir: Radio Ognjišče

2018: ČASTITLJIVE OBLETNICE

Leto 2017 je za nami. Zaznamovala ga je vrsta zgodovinskih obletnic. Najbolj v povezavi s I. svetovno vojno, premalo pa s 100-letnico smrti dr. Janeza Evangelista Kreka. V zvezi z njim je bilo kar nekaj povedanega, tudi novega. Izpuščena pa je bila prilika, da bi življenje v Sloveniji, ki mu manjka krščanska duša, napolnili z nekaterimi njegovimi idejami, ki bi omogočile lažje in človeka vrednejšega življenja onim, ki jih je življenje po tuji ali lastni krivdi za marsikaj prikrajšalo. Mislimo predvsem na dejstvo, da bi morala biti resnična ljubezen do bližnjega vsebina slovenske notranje politike, ki se preveč vzoruje po tujih zgledih, premalo pa ceni lastno tradicijo. V Sloveniji je preveč ljudi, ki živijo na pragu revščine ali celo pod njim. Dovolj je bogata, da bi bila srečna in ljubljena domovina za vse, da bi v njej lahko živeli po človeško.

Akad. prof. dr. Fran Zwitter, eden največjih slovenskih zgodovinarjev vseh časov je pogosto, še zlasti, če je bil dobre volje izjavil, da ljudje poznamo vse letnice, ne vemo pa, kaj se je takrat zgodilo. Tako bo tudi leta 2018 prilika, kriterij je zadnja številka 8, da se spomnimo nekaterih pomembnih dogodkov iz slovenske zgodovine. Vseh ne bomo naštel, gre le za izbor.

Prva obletnica, večina Slovencev je ne pozna, se nanaša na leto 828, ko smo izgubili notranjo samostojnost in so nam v Karantanijo Franki, za njimi pa njihovi nasledniki, začeli nastavljaliti ljudi po njihovem izboru. Je pa res, da je vse do leta 1414 potekalo ustoličevanje koroških knezov in nato vojvod v slovenskem jeziku.

V samostanu cistercijanov v Stični naj bi 1428. leta nastal Stiški rokopis, ki je eden najstarejših pisnih spomenikov v naši materinščini.

1478 leta je bil znameniti kmečki upor na Koroškem. Cesarski obračun s kmeti so preprečili Turki, ki so takrat vdrli na Koroško. Tako se lahko letos spominjamo tako kmečkih uporov kot bojev s Turki. Zaradi njih je Višnja gora tega leta dobila tudi mestne pravice.

1598 je umrl avtor prve slovenske slovnice, Adam Bohorič. 1758. leta je izšel njen celovški prirejen ponatis, deset let kasneje pa Pohlino-va Kranjska gramatika. Zahteval je, da postane slovenski jezik, ki so ga dotlej uporabljali predvsem kmetje, tudi literarni ter cerkveni in nosilec kulture.

Glede na svojo državo se moramo Slovenci letos še posebno spominjati leta 1848, ko smo prvič javno razglasili program Združene Slovenije, ki je postavil temelje za vso slovensko kasnejšo narodno politiko. Dvajset let kasneje, 1868. leta, se je začelo taborsko gibanje, ki je v naslednjih treh letih ta program potrdilo na množičnih zborovanjih. Prav odnos do tega programa je ključni moment za ocenjevanje življenja in dela slovenskih politikov.

Posebne spomina je vredno tudi leto 1908, ko je prišlo do znamenitih ptujskih in ljubljanskih dogodkov, ko so morali naši predniki obračunavati ne z Nemci, ampak s potujočimi rojaki.

Slovensko javnost bo verjetno znova razklala razprava o letu 1918, ko je razpadla Avstro-Ogrska in je nastala Jugoslavija. Je bila ta nujnost ali zgodovinska napaka. Gotovo se ne moremo strinjati z dejstvom, da so slovenski politiki dali prednost Jugoslaviji pred Združeno Slovenijo. Seveda pa je do »grešnega preloma«, ki je bil med Slovenci prisoten že vse od ilirskega gibanja v prvi polovici 19. stoletja, prišlo že okoli 1890. leta. Med I. svetovno vojno, zlasti zaradi londonskega pakta, ki je Primorsko obljubil

Italijanom, je bilo za popraviljanje zmote že prepozno. Ker je za nazaj lahko biti pameten, je malo verjetno, da bomo prišli do za vse sprejemljivega mnenja. Ko so po I. svetovni vojni in že med njo na primer Čehi zahtevali svojo državo, smo Slovenci terjali Jugoslavijo. V ključnih trenutkih evropske in svetovne zgodovine je bila zamujena prilika, da bi svet spoznal resnični in zgodovinski ter narodnoobrambno edini primeren slovenski narodni program. Dejstvo je, da so bili med kasnejšimi jugoslovanskimi narodi za Jugoslavijo najbolj zagreti Slovenci, največ škode zaradi nje so imeli Hrvati, karisti pa Srbi, kar še danes čutimo v Sloveniji in Ljubljani še posebno. Vprašanje zahteva v luči samostojne slovenske države novo presojo. Ne v smislu, koliko je sploh še slovenska, ampak zakaj je leta 1941 prišlo do bratomorne vojne. Ne moremo zamižati pred resnico, da so se eni borili za karadjordjevsko oziroma jugoslovansko demokracijo, drugi pa za komunistično oblast. Le redki so mislili na samoslovensko prihodnost. Mnogi med njimi so, tako kot Lambert Ehrlich, to plačali s smrtjo.

28. junija 1948 je Stalin v posebni resoluciji obsodil Josipa Broza Tita in jugoslovanske komuniste oddaljevanja od marksistične in leninistične ideologije, kar je imelo tragične posledice za mnoge v tedanji Jugoslaviji. Številni so bili internirani na Golem otoku, kjer je bilo hujše trpljenje kot v nacističnih taboriščih. Komunistična partija se žrtvam ni nikoli opravičila. Podpisati so morali izjave, da bodo o vsem, kar so doživeli, molčali. Za Slovence je imel ta spor še posebno tragične razsežnosti, saj je med tržaškimi naredil več škode kot fašizem.

V luči samostojne slovenske države in domnevnega zloma slovenskega komunizma se bomo še posebno spomnili procesa proti četverici, ki se je začel 18. julija 1988 zaradi domnevne izdaje jugoslovanske vojaške skrivnosti. Pred vojaškim sodiščem, ki je v Ljubljani proti Slovincem poslovalo v srbohrvaškem

jeziku, dokaz o njihovi vrednosti v nekdanji Jugoslaviji, so sodili trem civilistom Janezu Janši, Davidu Tasiču, Franciju Zavrlu in podoficirju Ivanu Borštnerju. Proces, ki se je časovno ujema z propadanjem komunizma v Evropi in postal del njene demokratizacije, je dejansko zlomil monopol in popolno oblast komunistične partije Slovenije, ni pa je porinil na smetišče zgodovine, kot so mnogi naivno in neodgovorno pričakovali. Zato bodo dediči nekdanjih komunistov, ki so pred kratkim hoteli ukiniti slovenski katoliški osnovni šoli, verjetno z velikim pompom praznovali 60-letnico kongresa jugoslovanskih komunistov, ki je bil od 22. do 26. aprila 1958 v Ljubljani.

Slovenska kulturna javnost ne bo mogla mimo rojstnega leta Valentina Vodnika, 1758. leta, Prešernove prve zaposlitve v Ljubljani v letu 1828 in predvsem 100-letnice smrti Ivana Cankarja. Največji slovenski pisatelj je še posebno aktualen zaradi svojega odnosa do Jugoslavije. Zname so njegove besede: "Kakšno jugoslovansko vprašanje v kulturnem ali celo jezikovnem smislu zame sploh ne eksistira. Morda je kdaj eksistiral; toda rešeno je bilo takrat, ko se je jugoslovansko pleme razcepilo v četrto narodov s četrtem, čisto samostojnim kulturnim življenjem. Po krvi smo si bratje, po jeziku vsaj bratrance — po kulturi, ki je sad večstoletne separatne vzgoje, pa smo si med seboj veliko bolj tuji, nego je tuj naš gorenjski kmet tirolskemu, ali pa goriški viničar furlanskemu." Mnogi ga niso razumeli in mu še manj sledili. Danes je v Ljubljani slišati govorice, da so ga zaradi odklanjanja Jugoslavije v Ljubljani Srbi ubili. Takim govoricam ni verjeti, še najmanj pa trditvi, naj bi bili to Srbi. Če bi ga že kdo porinil po stopnicah, zaradi česar je umrl, bi to storili Slovenci — jugoslovenarji.

Gotovo je še veliko spomina vrednih zgodovinskih obletnic, da o osebnih niti ne govorimo!

dr. Stane Granda

TABORJENJE MLADCEV & MLADENK

V torek, 26. decembra, smo se iz Našega doma San Justo z avtobusom odpeljali na dolgo pot v Mendoza. Naslednji dan smo prišli v San Rafael ob približno 11. uri. Razdelili smo se po sobah in uredili kovačke. Nato smo kosili dobre "patys", ki sta jih spekla Martin Zarnik in Aleš Grohar. Takoj smo si oblekli kopalke in šli na "rafting" po reki Atuel. Tam so nas naučili, kako naj veslamo n kaj naj naredimo, če iz čolna pademo v vodo. Zelo smo se zabavali in močili, kasneje pa smo imeli na razpolago bazen.

Okoli 6. smo se vrnili v stanovanje in malicali. Spet smo se razdelili v 4 skupine, da smo organizirano pomagali pri pripravi in pospravi kuhinje.

Viki Miklavc, Mora Čeč, Juli Zella in Luci Vombergar

Zvečer smo jedli makarone z domačo omake. To nam je bilo zelo všeč, ampak spanec je bil močnejši! Da smo se malo zbudili smo zato igrali nočno igro po gozdu, za zaključek pa še zmolili in šli pridno spat.

28. decembra smo se zbudili ob osmih, morda prezgodaj za nas, in pričeli drugi dan potovanja. Po zajtrku smo začeli naše delovanje po skupinah in naredili ter predstavili naše zastave in "haka" plese. Bili smo res hitri in smo zato imeli nekaj več prostega časa pred kosilom, da smo lahko igrali še odbojko, nogomet ter ping-pong.

Za kosilo smo jedli okusne bondiole s tenstanim krompirjem ter solato. Po kosilu so se voditelji hoteli malo pošaliti na naš račun in so nam rekli, da je popoldanski program

v "EUCA" odpadel in da bomo namesto tega hodili do "Cuatro cascadas". A to je bila le šala za dan nedolžnih otrok! Končno smo okoli 3. prispeli v "EUCA", to je park z različnimi igram v višini med drevjem: viseči mostovi in "tiroleza", po slovensko "žič-drča". Imeli smo se lepo in se zabavali s prijatelji v naravi!

Po končanih dejavnostih smo prišli nazaj v naš kamping, tam smo uživali bazen in ob njem tudi malicali. Pred večerjo smo pa pomagali kuharjem, ki so pekli domače pice.

Ivan Urbančič, Agu Malovrh in Alejo Llalire

Petek, 29. decembra. Jutro bi bilo prav lepo, če nas ne bi Alenka zbudila že ob 7:30 in nam rekla, da moramo hitro na zajtrk. Naša soba je -kot vedno- zamudila. Po zajtrku nam je

pa seveda ostajalo časa, zato so nam voditelji pripravili novo igro: vsak je izbral papirček, na katerem je pisalo, kaj mora narediti, na primer: če je na listku pisalo "roka-hrbet" je bilo treba listek položiti med roko enega prijatelja in našim hrbtom, itd.

Potem smo šli na izlet z ladjico "catamaran", v Dique Valle Grande. Tam smo poslušali pripoved o zgodovini kraja i občudovali lepoto narave. Potem smo se pa zabavali pri plavanju in veslanju s kajakom. Ko je bilo tega konec smo se vrnili v kamping, kjer smo kosili. Popoldan smo se kopali v bazenu, se sončili, poslušali glasbo, jedli sladoled, malicali in pripravili kratek "sketch" ali predstavo, ki smo jo pokazali po večerji med kresom.

Predstave smo pripravili po letnikih, ali bolje rečeno: vsaka "RAST" je pripravila svoj prizorček, 3. letnik je pa pripravil vprašanja o življenju animatorjev.

Po kresu smo se odpravili spat, le 3. letnik je imel še čas za pogovor, saj je to bilo njihovo zadnje potovanje s skupino M&M.

Lučka Pregelj, Ceci Urbanija in Eri Pregelj

Tako so o težko pričakovanem vsakoletnem taborjenju pisali sami mladi protagonisti. Zadnji dan so pa bili za pisanje že kar preutrujeni, saj so se dejavnosti kar naprej vrstile, prav do vrnitve v Buenos Aires. Spet rafting, pice za kosilo, sprehod po mestu... Taborjenje je bilo kratko a bogato, najlepši zaključek za leto 2017!

Nasvidenje čez eno leto!

Voditelji: Alenka Čop Malovrh, Anka Smole Kokalj, Nevi Grohar, Nadja Miklič, Erik Oblak, Ignacij Mehle, Marko Koželnik, Magdalena Mazières, Mati Belec; **kuharja:** Aleš Grohar in Martin Zarnik

PRIZNANJE SLOVENSKEMU ŠPORTNIKU

MIRAMAR – podelitev priznanj Jože Žurga AMS - Asociación Miramare de Surf, Surfersko društvo v Miramaru, je ustanovilo nagrado »José Zurga«, s katero bodo nagradili surferje, ki bodo dosegli naslov državnega ali mednarodnega prvaka v surfu.

Prva podelitev teh priznanj je potekala v soboto, 3. februarja, v okviru festivala Surf Fest Miramar, ki je prvo letošnje srečanje surferske skupnosti v mestu Miramar za državno prvenstvo v surfanju.

V okviru tega festivala so tudi podelili priznanje pionirju Danielu Gilu iz Mar del Plate in pionirju Jožetu Žurgi iz Miramara. Oba športnika še vedno gojita ta šport.

S to nagrado slovensko ime že vdrugeč zapisano v argentinskem surfu, poleg Pomola (kraj za surfanje).

Ani Klemen

NAŠI ZAČETKI V ARGENTINI

16

Razkropljenim rojakom

Karel Mauser

Spittal – Taborišče

Koledar Svobodne Slovenije, 1950

Zaklenil sem vrata, zagrnul okna, da bi kdo ne videl moje žalosti. Odprl sem zemljevid sveta. In sedaj gledam, kje so moji bratje in sestre. Mirno je med barakami našega taborišča. Transporti požirajo ljudi. Zdi se mi, da naši gazijo ocean.

Amerika!

Sanjal sem o njej, ko sem bil še otrok v Matijevčevi kajži. Takrat sem mislil, da sem strojevodja. Nisem še vedel, da je ocean širši kot blejsko jezero in da so onstran oceana prav taki ljudje kot tostran, z veseljem in bolečino. Nisem še vedel, da so onstran oceana tudi ljudje pod zemljo, ob strojih, da so tudi

onstran oceana berači in bitja s prazno dušo. Zdaj vem, da je svet okrogel, da pustiš bridkost v Evropi in greš brez nje čez ocean, pa misliš, da si srečen, ko pride bridkost od druge strani in te najde sredi šumne ceste.

Toda ne za žalost, za veselje pišem ta pozdrav vsem Slovincem, ki so pregazili ocean, starim in novim.

Kaj so morja za ljudi, ki so z dušo doma? Nič! Samo mlakužica po dežju, ki jo pregazi dvoletno dete. Nič ne more zapreti pota ljubezni. Ne Himalaja, ne oceani, ne pragozdovi, ne neizmerne puščave. Za ljubezen ni razdalj, ni globočin, ni visočin. Da je domovina tisoč klafter globoko, ljubezen pride do nje.

Domovina je naš pelin in naša strd.

Za veselje, ne za žalost pišem te besede. Na tisoč kosov je raztrgana domovina. V Ameriki je je kos, v Braziliji utriplje, v Avstraliji živi, po Argentini diha, vsepovsod raste in poganja. Kako bi je ne ljubili, drobceno gorčično zrno, iz strdi in pelina zlito!

Joj, pa pravijo, da smo tako majhni! V zgodovino sem šel gledat in sem videl, da smo veliki, da smo nekoč goli lomili rimsko železje, da smo gospodovali od morja do morja V brk se je smejal Samo košatemu Dagobertu.

Joj, pa pravijo, da smo tako majhni! Vso zgodovino so nas pobijali, pa še živimo. Za mrtve so nas imeli, pa smo vriskali, pokopali so nas, pa smo vstali - in danes po vseh kontinentih žubori slovenska beseda. Pesem polj in gozdov, pesem morij in gora.

Za veselje, ne za žalost je ta moj pozdrav. Ja ne bo nikogar sram slovenske besede, ko je samo ena. Poklekni bi morali, kadar po domače govorimo, zakaj sladkost je v domači besedi, ki je nima svet.

Za veselje so te besede, za veselje in za veliko upanje!

Mirno je med barakami v našem taborišču, da slišim šumenje ladijskih vijakov, ki režejo oceane.

Pozdravljeni, kjer ste, bratje in sestre! Za nas in za našo ljubezen je tisočletni kamenček v najglobljem morju! Povsod je!

Za veselje je ta moj pozdrav, ne za žalost!

Pozdravljam vas, bratje in sestre, kjerkoli ste! Vaša ljubezen je zemeljski ekvator.

Karel Mauser

IZ SLOVENIJE, Z UPANJEM izseljenska ovest

“Dom je tam, kjer je srce. Kjer je družina in kjer se toplino deli brez vnaprejšnjih opozoril in pogojev, ki usmerjajo in dušijo. Za devetnajstletnega sina v družini z devetimi otroki na majhni kmetiji v majhni vasi na slovenskem podeželju je dom pomenil toplino in brezpogojno solidarnost, kljub težkim časom.”

S temi besedami nam avtorica odpira vrata v zgodbo svojih prednikov. Želi jo deliti s Slovenci, ki so v različnih obdobjih in v različnih okoliščinah zapustili svojo domovino, zato je poiskala tudi nas, argentinske Slovence, in nam darovala izvod knjige, ki ostane bralcem na razpolago v naši knjižnici.

Maria L. Videc (1947) se je rodila na Nizozemskem. Od malega se je zanimala za svoje slovenske korenine in raziskovala, kako so se njeni predniki v prvih desetletjih 20. stoletja prek nemškega Porurja naselili v holandsko pokrajino Limburg. Pri pisanju te slovenske izseljenske povesti se je navdihovala ob njihovih zgodbah, ki pa jih je za knjižno objavo ustrezno priredila.

Knjiga je slavospev upanju, vztrajanju in -v času preizkušnje- zaupanju v Boga, ki so mlade Slovence vodili pri njihovi življenjsko pomembni odločitvi, da zapustijo domovino. Ob raziskovanju njihovih zgodb je avtorica ugotovila, kako pomembno vlogo so imeli pri tem katoliški duhovniki, ki so izseljencem v novem okolju nudili ključno oporo.

Univerzitetna profesorica Maria L. Videc je predavala javno upravo na univerzah v Leidnu in Nijmegenju. Od leta 1999 je bila kot predstavnica krščansko demokratske stranke 12 let članica zgornjega doma parlamenta ter članica in predsednica nizozemske parlamentarne delegacije v Parlamentarni skupščini Sveta Evrope, kjer je delovala v Odboru za pravne zadeve in človekove pravice.

Napisala je več knjig in člankov s področja javne uprave in upravljalvske etike, revizije in evalvacije ter o sistemu Evropske konvencije o človekovih pravicah.

Knjiga je napisana v slovenščini in angleščini, izšla je leta 2017 v Celjski Mohorjevi družbi.

Podatki o knjigi:

ISBN 978-961-278-346-4

Cena: 21,50 €

Založnik: Celjska Mohorjeva družba

Leto izdaje: 2017

Kontakt uredništvo t 01 244 36 70

urednistvo@celjska-mohorjeva.si

15. OBLETNICA SMRTI OČETA SLOVENSKE DRŽAVE

11. januarja je minilo 15 let od smrti Jožeta Pučnika, smatran za očeta slovenske države. Iskal sem po internetu članke v različnih medijih, ki bi opisovali to obletnico, misleč, da jih bom našel veliko število, in boren odziv na ta dogodek me je spravil k razmišljanju.

Jože Pučnik je bil doma iz kmetov. Že v gimnaziji je izstopal zaradi svoje bistrumnosti in bil del kulturnega in intelektualnega kroga, ko so se zanj začele težave s komunističnim sistemom. Pučnik je pretresel slovenski socializem, kot ga ni še nihče pred njim. Pravijo, da sile ki najbolj uničijo organizacije, niso zunanje sile, temveč ponavadi tiste, ki se rodijo od znotraj. Pučnik ni bil nekdo, ki bi bil na obrobju, kamor bi lahko postavili nas, sinove tistih domobrancev, ki so morali zapustiti svojo domovino, da so si rešili življenja. Mi smo vedno bili uporniki, ki jih je domovina zapostavljala, in za režim nas je bilo enostavno ponižati samo s tem, da so vsilili mit osvobodilne fronte. Bili smo izven te neizpodbitne logike, ki je kraljevala umom naše domovine, saj je vedno lahko opravljati tiste, ki nimajo glasu, da bi se uprli. Vendar Jože Pučnik je imel glas, saj je bil član slovenske komunistične partije in si je upal izzivati te paradigme od znotraj. Režim ni bil pripravljen na to, da bi se uprl tistemu za njih neznanemu idealizmu.

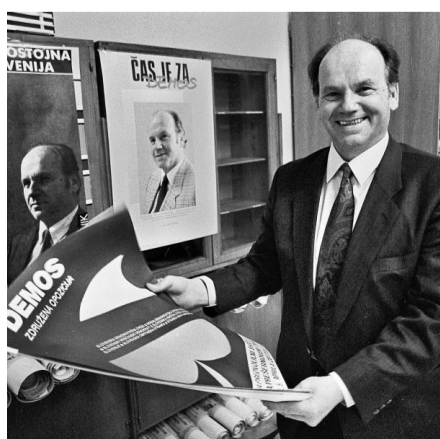
Pučnik je bil odličen mislec in je izpodbijal socializem z vztrajnostjo pravega odkritega in neukrotljivega intelektualca. Bil je tako navdušen v svoji etiki svobode, da ga stari režim ni mogel premagati. Ta totalitarni sistem je zaupal le v klasične metode zatiranja in indoktrinacije, kjer se človek, po tem ko je podvržen represivnemu kolektivnemu razmišljanju, končno vda bodisi zaradi psihične ali fizične šibkosti. Strah je bil vedno edino orožje teh rabljev. Vendar Pučnik je bil drugačen in tako se je sistem soočil z intelektom, ki je še vedno deloval, tudi po tem ko so na njem izvajali vseh vrst mučenja, ki so jih poznali. Jože Pučnik je lahko odgovarjal tudi po dolgih urah

težkega izpraševanja.

Več let so mu prepredili, da bi opravljal maturo, vendar je vztrajal dokler je končno ni opravil. Ko je leta 58 pri 35. letih napisal članek Naša družbena stvarnost in naše iluzije za Revijo 57, je naivno mislil, da bo s tem prispeval k socializmu, vendar ga je sistem cenzuriral in ga obsodil na devet let zapora zaradi izdaje socialističnih principov. Leta 63 je postal svoboden zaradi splošne pomilostitve in je naprej vztrajal s svojimi kritičnimi analizami pri reviji Perspektiva. Pučnik je smatral, da socializem ne deluje in dvomil je tudi, med drugimi, o prisiljeni in propadli kolektivizaciji kmetijstva. Zaradi tega je bil ponovno zaprt za skoraj dve leti.

Ko so ga osvobodili, ni našel v svojem intelektualnem krogu ljudi, ki bi mu sledili, saj so ga vsi njegovi nekdanji kolegi zapustili. Represivni sistem je dosegel njegovo izolacijo in Jože Pučnik se je nato odpravil v dolgo izgnanstvo v Nemčiji, kjer je začel skoraj od začetka in kljub težkim razmeram doktoriral v univerzi v Lünenburgu.

S padcem sovjetskega bloka, so se v Sloveniji prvič čutili zametki sprememb. Takrat se je Pučnik aktivno vključil v slovensko politiko s socialdemokratsko zvezo v tako imenovani slovenski pomladi. Kasneje je bil soustanovitelj Demosa, politična sila, ki je leta 1990

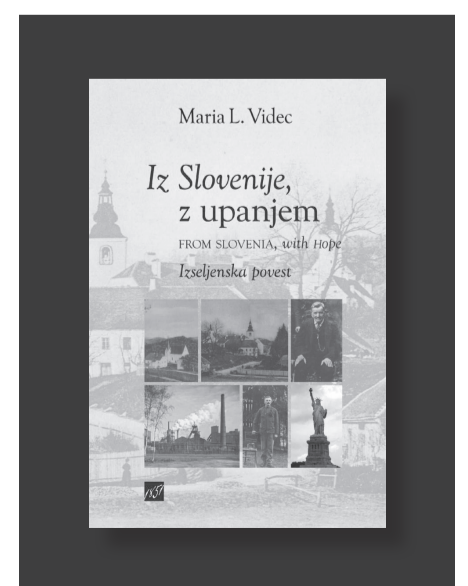
zmagala na prvih demokratičnih volitvah v slovenski zgodovini in ki so bile prvi korak za doseglo slovenske osamosvojitve in odcepitve od Jugoslavije leta 1991.

Nekateri kritizirajo Pučnikovo pomajkanje interne politične vizije v Sloveniji. Preveč je zaupal v demokratične ideale kot tiste, ki bodo spremenili realnost 45 let mračnjastva in enoumja. Vendar slovenska družba ni bila pripravljena na take ideje, saj demokracija mora dozoreti, in to je omogočilo starim voditeljem režima, da so si opomogli in ponovno segli po oblasti. Demokracija v Sloveniji še vedno ni taka, kot je njena defnicija: “Politična ureditev z vladavino večine, ki varuje osebne in politične pravice vseh državljanov in kjer imajo ti pravico do izbire in nadzora nad njihovimi voditelji.” Zaenkrat ljudstvu še vedno vladajo voditelji, in ljudstvo še ni ponotranjilo dejstvo, da se mora ta pravica uveljavljati.

Ko gledamo na življenje tega pionirja slovenske demokracije, lahko rečemo, da ga je na koncu družba za katero se je tako trudil pustila na cedilu. Pučnik ni našel v družbi dovolj potrebne samoodločbe, da bi nadaljevali s tem, kar so začeli leta 90. Slovenci se še vedno ne zavežejo k spremembam in so nedoumljivo apatični, kot da bi jim 45 let državljske sužnosti uničilo voljo po sodelovanju. Demokracija zahteva, da se zapusti stari model tovariša proti izdajalcu, da se uči od drugega, se pogaja, pride do dogovora in tudi popusti, če je to v skupno dobro.

Mogoče se zato Jožeta Pučnika ne spominja, tako kot bi se ga moralo. Spominjamo se le tistih stvari, ki jih pogrešamo, ker so bile za nas pomembne. Lahko upamo, da bo nekoč dozorela ta državljska zavest in bomo lahko razumeli ta bister um, da ga bomo lahko cenili, se ga spominjali in ga postavljali na mesto, ki si ga zasluži: mesto pionirja, ki je označil začetek slovenske sodobne zgodovine.

JL/AC

KOLENDAR

24. marca v Slovenski hiši
09:30 Začetna prireditev
slovenskih šol

19:00 SKA: samostojna
 likovna razstava *Ljudmile Drobnič*

23. marca ob 19:00
Križev pot v Slomškovem domu

25. marca ob 19:00
Križev pot v Našem domu

8. aprila ob 15:00
Misijonska Tombola v Slovenski vasi

15. aprila ob 10:30
Občni zbor društva Slovenska vas

15. aprila ob 10
Občni zbor v Slomškovem domu

OSEBNE NOVICE

DIPLOMA

Na univerzi Torcuato Di Tella je zaključila študij arhitekture Luči Ayerbe Rant.

Čestitamo za diplomol!

ZGLED DEMOKRATIČNE JASNOSTI

Umrl je dr. Anton Drobnič

V 90. letu starosti je ponoči v Ljubljani umrl Anton Drobnič, pravnik, pričevalec, predsednik Nove Slovenske zaveze, družinski oče, če omenimo le nekaj njegovih življenjskih vlog.

Anton Drobnič se je rodil leta 1928 na Blokah in odraščal v številni družini. Med drugo svetovno vojno se je pridružil domobrancem in se kot mladoletni vojak Slovenske narodne vojske pred komunističnim nasiljem skupaj s soborci umaknil na Koroško, se nastanil na Vetrinjskem polju, bil vrnjen, preživel grozote v Zavodu sv. Stanislava, bil avgusta 1945 izpuščen in imel enoletno prepoved šolanja. Šolanje je nadaljeval septembra 1946 na ljubljanski klasični gimnaziji, kjer je spoznal bodočo ženo Lidijo.

Kot zagovornika demokracije in pravnega reda sta se vključila v organizacijo, katere namene je bil odcepitev Slovenije iz Jugoslavije na demokratičen, torej nenasilen način. Organizacija je bila leta 1949 razkrita in poslana sta bila na »prevzgojno« prisilno delo (delno sta ga, ne sicer sočasno, preživela na istem kraju, v taborišču Ferdreng na Kočevskem).

Po prenehanju prisilnega dela je nadaljeval študij na klasični gimnaziji ter se vpisal na ljubljansko pravno fakulteto, kjer je diplomiral leta 1955, leta 1969 pa je opravil pravosodni izpit. Od leta 1956 je bil zaposlen kot pravni referent na tedanjem Državnem zavarovalnem zavodu, Direkciji za SR Slovenijo v Ljubljani, kjer je opravljal splošno pravne zadeve in posebne zavarovalniške pravne posle na kazenskem, finančnem in upravno-pravnem področju. Pri vnovični reorganizaciji zavarovalništva leta 1967 je vodil pravne in organizacijske posle pri ustanovitvi zavarovalnice Sava in nato pri ustanovitvi pozavarovalnice. Kot višji svetnik je opravljal dela pomočnika in namestnika generalnega direktorja ter vodje splošnega sektorja. Nekaj časa je bil tudi zunanji predavatelj za zavarovalno pravo na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Poklicno pot je v 70. letih nadaljeval kot samostojni odvetnik (v odvetniški pisarni se je pridružil ženi Lidiji), oktobra 1990 pa ga je tedanja slovenska skupščina imenovala za prvega generalnega državnega tožilca. Med drugim je bila v času njegovega vodenja tožilstva leta 1996 ustanovljena Skupina državnih tožilcev za posebne zadeve, zadolžena za pregon organiziranega kriminala. Na položaju prvega tožilca je bil izpostavljen številnim politično motiviranim poskusom diskreditacije in odstavljanja – tudi zaradi njegovega zavzemanja za rehabilitacijo ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rož-

mana. Kljub številnim oviram je bil prav Anton Drobnič najbolj zaslužen za dejansko razveljavitev sodbe zoper škofa Rožmana – na podlagi njegovih zahtev je vrhovno sodišče leta 2007 sodbo razveljavilo in jo vrnilo pred okrožno sodišče, ki je leta 2009 kazenski postopek zoper medvojnega ljubljanskega ordinarija dokončno ustavilo.

Anton Drobnič se je v javni spomin zapisal kot predsednik društva Nova Slovenska zaveza in človek, ki se je z jasno besedo opredelil do nekdanjega nedemokratičnega sistema ter medvojnih in povojnih pobojev. To njegovo poslanstvo je izviralo iz prepričanja, ki ga je pred nekaj leti ubesedil v pogovoru za revijo Zaveza: »Že pred padcem komunizma in osamosvojitvijo Slovenije sem svoje preživele prijatelje in znance opozoril, da nismo ostali živi kar tako brez smisla in dolžnosti, ampak nas je Bog rešil tedanje krute smrti zato, da bomo pričali o resnici. Pa tudi na to, naj ne pričakujemo priznanja ali celo nagrade, ampak nasprotovanje in blatenje vse do smrti. Res so nekateri oblateni že odšli, druge nas ne čaka nič boljšega, a vendar je treba vztrajno in neomajno pričati o resnici. Tudi sam se trudim spoznati in govoriti resnico, tudi kaj narediti, da bi resnico lažje spoznali še drugi. Uspeha ni veliko, ga pa vendarle je vsaj toliko, da moje delo ni bilo zaman.«

Bil je tudi med ustanovitelji ustanove Memores (skupaj z dr. Jožetom Dežmanom in drugimi), ki naj bi skrbela za kakovostno obravnavanje bolečih zgodovinskih tem iz slovenske polpretekle zgodovine.

Ko se ob njegovi smrti oziramo na ogromno delo, ki ga je opravil pri ozaveščanju javnosti o totalitarni preteklosti in njenih lovkah, ki ovijajo sedanost, si smemo priklicati v spomin njegovo optimistično napoved: »Nekoč bo tudi Slovenija postavila komunizem ob bok nacizmu in fašizmu ter ga obsodila kot zločinsko ideologijo in zločinsko družbeno prakso. Ne dvomim, da bo obsodila tudi neštete zločine, ki jih je boljševiski komunizem v Sloveniji storil med vojno in po vojni. Resnica in pravica sta Božji dekli, zato sta lahko tudi počasni, saj sta večni in ne umrjeta. Pa vendar ne smemo samo čakati, kdaj se bo pravica sama prebila skozi goro molka, laži in prevar.«

Njegov poziv k dejavni državljanski držbi in zgled demokratične jasnosti, ki nam ga je zapustil z lastnim ravnanjem, ostajata velik izziv in vabilo k spremembam slovenske družbe.

Bogomir Štefanič ml. Družina, 19. 1. 2018

SPREMEMBE V VODSTVU NSI

Konec januarja je Ljudmila Novak odstopila od mesta predsednice NSI. Za ta korak se je odločila kljub temu, da je dosegla na predsedniških volitvah boljši rezultat kot stranka na zadnjih parlamentarnih volitvah. Stranko bo tako na volitve junija kot vršilec dolžnosti predsednika vodil vodja poslanske skupine Matej Tonin.

Do menjave naj bi prišlo drevi na svetu stranke na Brezovici pri Ljubljani, nam je potrdil poslanec Jernej Vrtovec. Dodal je še, da je za spremembo glasovalo 47 svetnikov NSI.

»Strank je veliko, a le eni smo krščanski demokrati. Želim si, da bi to stranko peljali naprej v nove zgodbe,« je ob odstopu dejala Novakova. Ob tem je prepričana, da z novo ekipo pride tudi nova energija. Tonin se je Novakovi zahvalil za vodenje stranke, ob tem pa izpostavil, da ji je uspelo nekaj, kar ni uspelo še nikomur. Izvenparlamentarno stranko je namreč popeljala nazaj v parlament, je dejal. Ob tem je poudaril, da ostaja zvest vrednotam krščanske demokracije, za prihodnost pa si želi modernizirati stranko.

V.d. predsednika je v svojo ekipo izbral dva nova podpredsednika, in sicer Marijo Rogar in Valentina Hajdinjaka. Glavni tajnik ostaja Robert Ilc, predsednik sveta pa Matjaž Trontelj. Vodja poslanske skupine je postal Jožef Horvat, mednarodni tajnik pa Federico Victor Potočnik, sporočajo iz NSI.

Več naj bi javnosti predstavili na jutrišnji novinarski konferenci v Ljubljani.

Novakova je o pritiskih nanjo, predvsem pa o vodenju stranske spregovorila tudi v decembrskem pogovoru o na Radiu Ognjišče, ki mu lahko prisluhnete ob strani novice. Sicer pa je na vprašanje ali razmišlja o odhodu iz politike je dejala: »Vesela sem, da so mnogi državljani rekli, tako v stranki kot naši volivci in nestranski ljudje, da sem dobro zastopala vrednote krščanske demokracije. Naše vrednote. Da sem dostojno nastopala, povedala, zagovarjala tudi njihovo mnenje, in to mi veliko pomeni. Ni vse vedno v glasovih ampak tudi to je pomembno, kakšen vtis človek pusti in kakšno mnenje imajo o kom ljudje.

vir: Radio Ognjišče

ZAČETEK SLOVENSkih OSNOVNIH ŠOL

Sobota, 24. marca, 2018

9.30 uri: Sv. maša na čast Sv. Duhu.

11. uri: Uprizoritev igrice:
STRAHOVI IN PIRATI
 v izvedbi Balantičeve šole iz San Justa.

Vstopnina: \$70 otroci,
 \$100 odrasli.

Vsi prisrčno vabljeni!

Anton Drobnič 1928 - 2018

Ob smrti prvega generalnega tožilca Republike Slovenije, ustanovnega člana, prvega predsednika razsodišča Nove Slovenije, namestnika predsednika Nove Slovenije in soustanovitelja Nove Slovenske zaveze ter njenega dolgoletnega predsednika izrekamo naše iskreno sožalje ženi Lidiji in družini ter ga priporočamo v molitev.

Vedno bo ostal v našem hvaležnem spominu kot steber slovenstva in zgled nepremaganega pošteniaka ter gorečega domoljuba.

OO Nova Slovenija - Krščanski demokrati
 Argentina - Južna Amerika
 Odbor